

УДК 330.341

*М. А. Кірик,
аспірант кафедри міжнародного обліку і аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ*

КОМПЛЕКСНО-СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇН ІННОВАЦІЙНИХ-ЛІДЕРІВ

*М. А. Kiryk,
postgraduate of international accounting and auditing,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

COMPLEX SYSTEM ANALYSIS OF INNOVATION LEADERS ACTIVITY

В статті проаналізовано закономірності інноваційних процесів у країнах інноваційних-лідерах. Розглянуто особливості формування національної інноваційної системи в США як лідера у секторі інноваційної діяльності. Визначено основні риси американської інноваційної системи, а саме використання кластерного підходу. Досліджено передумови розвитку та підтримки кластерної системи інноваційного розвитку. Розглянуто основні організаційні форми інноваційної діяльності в університетах США. Проаналізовано способи заохочення інноваційної активності підприємств.

The article analyzes the patterns of innovation processes in the countries of the innovative leaders. The features of national innovation system formation in the US as a leader in the sector of innovation. The main features of the American innovation system, namely the use of cluster approach. The preconditions of development and support cluster system innovation. Viewed basic organizational forms of innovation in the United States. Analyzed ways to encourage innovation in the enterprises.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, країни інноваційні-лідери, венчурний капітал, кластерний підхід.*

Key words: *innovation activity, innovation-leaders, venture capital, cluster approach.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. При всьому значенні аналізу загальних закономірностей інноваційних процесів у світі особливо важливе значення у практичному відношенні має вивчення їх особливостей в окремих групах країн (країни інноваційні-лідери та країни-аутсайтери). Специфіка інноваційної діяльності в таких групах країн обумовлена пріоритетами національної економічної політики країн, що входять до них, рівнем розвитку їх фінансових ринків та якістю освіти, регіональними інтеграційними процесами, а також рядом інших факторів.

Національні інноваційні системи, що склалися діють перш за все у США та країнах західної Європи. В США інноваційні процеси почали розвиватися значно раніше ніж у західноєвропейських країнах та американський досвід активно використовується останніми при організації національних інноваційних систем.

Разом з тим все більший вплив на інноваційні системи країн Західної Європи має розвиток західноєвропейської економічної інтеграції. Особливо сильно вплив цього фактора проявляється в рамках Європейського Союзу – найбільшого в світі та найбільш розвинутого інтеграційного об'єднання. Створення в Західній Європі на основі норм та правил Євросоюзу єдиного економічного простору (вільне переміщення товарів, послуг та громадян) сприяє формуванню в країнах регіону правового середовища для господарської, в тому числі новаторської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процеси, пов'язані з інноваціями, постійно перебувають під пильною увагою вітчизняних та іноземних фахівців, що знаходить своє відображення у їхніх працях. До них можна віднести праці А. Поручника, Л. Антоноюка, В.Савчука, О. Собкевича та ін., особливості зарубіжного досвіду управління інноваційною діяльністю та аналізу світових тенденцій інноваційного розвитку знайшли відображення у доробках П. Папенчука, В. Іванова, К. Салиги.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз інноваційної діяльності країн інноваційних лідерів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сполучені Штати на сьогодні займають лідируючі позиції у секторі інноваційної діяльності. Не дивлячись на те, що за рядом показників вони поступаються деяким європейським, а також новим індустріальним країнам Азії, об'єм наукових досліджень, що проводяться в США та розробок значно вищий ніж в будь-якій іншій країні. У 2004 році сукупні (державні та приватні) витрати США на ці цілі склали 305 млрд. дол. (2,4% ВВП країни), а у 2014 році досягли 460 млрд. дол. (2,8% ВВП) [1].

США і надалі мають намір зберігати світове лідерство в цій галузі та використовувати науку та технології з метою забезпечення національної безпеки та довгострокового зростання економіки країни, покращення здоров'я та благополуччя її населення, охорони навколишнього середовища. В період з 2004 по 2009 року витрати федерального бюджету стрімко зросли з 126 млрд. дол. до 164 млрд. дол. у 2009 році. Починаючи з 2009 спостерігається спад за даним показником, проте в останні роки витрати бюджету зростають. Станом на 2015 рік витрати федерального бюджету становлять 136 млрд. дол.[1]. В основному збільшились асигнування на дослідження та розробки оборонного характеру, що пов'язано, зокрема, із зростанням міжнародного тероризму, а також в галузі, які є найбільш важливими з точки зору довгострокових національних інтересів (математика, інформаційні, нано- та біотехнології).

Витрати промисловості на НДДКР інтенсивно зростали з 2005 року та склали на 2014 р. 231 млрд. дол.[1] та майже вдвічі перевищили відповідні витрати державного бюджету. Фінансування промислових НДДКР в США здійснюється, як і в інших розвинутих країнах, в основному за рахунок корпорацій – майже на 90 % у 2014 році. Більшість великих американських компаній веде весь спектр НДДКР: фундаментальні та прикладні дослідження та розробки. Важливими каналами

мобілізації фінансових ресурсів в американський інноваційний бізнес є система венчурного фінансування (на США припадає 50% всього об'єму ризикових інвестицій у світі). Інтенсивний розвиток компаній за участі венчурного капіталу почався з кінця 70-х років, коли у багатьох ключових галузях відкрились можливості швидкої комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок. За опублікованими оцінками, об'єм венчурного капіталу в країні у 1998 р. перевищив 84 млрд. дол. (у 1980 р. – 4,1 млрд. дол.).

Практика венчурного фінансування в США має ряд особливостей. Перш за все це стосується структури інвесторів. В останні роки більше половини інвестицій здійснювали незалежні венчурні фонди. Зазвичай такі фонди, які створюються та управляються професіоналами ризикових капіталовкладень, мають юридичний статус партнерств з обмеженою відповідальністю. Близько половини надходжень у них складають вклади державних та приватних пенсійних фондів, які отримали у 1979 році право розміщувати невелику частину своїх коштів у інвестиційні проекти з великим ступенем ризику. Учасниками незалежних венчурних фондів можуть бути також страхові компанії, благодійні організації, інвестиційні та комерційні банки, а також фізичні особи.

Варто відзначити, що банки США, через особливості національного банківського законодавства, мають обмежені можливості фінансування високо ризикованих інвестицій. Лише в останні роки спостерігається тенденція до посилення в цьому секторі діяльності комерційних банків.

В середині 90-х років в США функціонувало близько 600 венчурних фондів, які здійснювали інвестиції на суму більше 30 млрд. дол. на рік (щорічно фінансували близько тисячі компаній). Дві третини коштів спрямовувались у галузь інформатики, зв'язку та біотехнологій[2].

Серед інших інвесторів венчурного капіталу виділяють венчурні фірми, які створюються окремими промисловими та торговими корпораціями за рахунок їх власних коштів (9-12% загального об'єму ризикових інвестицій). Нерідко конкуруючі фірми з метою розподілу фінансових ризиків та полегшення доступу до нових технологій здійснюють інвестиції в рамках спільних венчурних програм.

В США сформувалась наступна схема інвестування перспективних інноваційних компаній: на стадії організації, становлення та в період випуску акцій у відкритий продаж на фондовому ринку такі компанії підтримує венчурний капітал, а потім вони починають залучати прямі інвестиції.

Швидкість, об'єм, масштаби розвитку інноваційного процесу багато в чому визначає економічну та політичну вагу тієї чи іншої країни на світовій арені. На фоні процесів, що відбуваються зростає роль національної інноваційної системи кожної країни. Зростає конкуренція, розвиваються технології. Економіка багатьох країн характеризується умовою обмеженості ресурсів, цикл життя продукції скорочується. Однією з пріоритетних цілей для кожної країни не залежно від рівня його розвитку стає розробка національної інноваційної стратегії, а в умовах інтернаціоналізації інноваційної діяльності потребує великих людських, економічних, політичних, законодавчих умов для її втілення.

США одні з перших почали займатись комерціалізацією результатів інноваційної діяльності. Передумовою цьому стало створення нового підходу до стимулювання та розвитку науки, формування особливої законодавчої бази, в тому числі вдосконалення патентного законодавства, а також розвитку людського потенціалу. За даними на 2013 р. саме США є лідером з вкладу коштів у НДДКР (456,9 млрд. дол.). Проте за часткою коштів від об'єму ВВП лідером є Японія (3,48%) [1]. На сьогодні помітне зміщення центру світового інноваційного розвитку у азійські країни. Крім Японії, також Китай, Індія та азійські національні інноваційні системи нарощують темпи інноваційної активності, перетворюючись для США у потенційних інноваційних та економічних конкурентів.

США змогли досягти такого результату за допомогою формування національної інноваційної системи, заснованої головним чином на людському потенціалі: створення сприятливих умов для роботи, пільгової системи оподаткування, можливості комунікації зі світовими провідними спеціалістами, розвиток венчурних форм бізнесу, можливості комерційної реалізації продуктів інноваційної діяльності.

США займає такі високі позиції у розвитку інноваційного сектору головним чином за рахунок «базування» на особливому підході. Під час роботи зі створення НДДКР, або ж його розвитку в умовах тісної співпраці залучаються професіонали – іноземні вчені, інженери. Однією з основних рис американської інноваційної системи є використання кластерного підходу. Тісний зв'язок існує не тільки між фірмами, їх постачальниками та клієнтами, але й з великими науково-дослідними центрами та університетами. Саме останні генерують нові знання тим самим формуючи високий освітній рівень регіону. Продукція інноваційних кластерів в основному йде на експорт. Зростає інвестиції у нову продукцію, збільшується її конкурентоспроможність на світовому ринку.

Популярність підходу США та його економічна, соціальна, навіть політична привабливість говорить сама за себе. Кластерний підхід широко використовується в Німеччині, Великобританії, Швеції, Фінляндії. Азійський регіон також створює свою власну кластерну мережу.

«Кремнієва долина» в США – це класичний приклад успішної взаємодії академічного середовища та бізнесу, кадрового обміну між науковими центрами та бізнес сектором. Тільки на території «Кремнієвої долини» в США знаходиться близько 87 тис. компаній, декілька десятків дослідних центрів та декілька великих університетів. Надають послуги близько 180 венчурних компаній та близько 700 банків, які фінансують діяльність окремих компаній. Кремнієва долина є лідером національного експорту, а багато країн, що розвиваються та розвинуті країни намагаються повторити її досвід[3]. Саме такий підхід дозволяє, в умовах глобалізації та за умови економічної та соціальної кон'юнктури, що постійно змінюється, виходити на світовий ринок високотехнологічної продукції.

Важливою частиною кластерного підходу є наявність всередині кластеру організації – фондів, які займаються грантами. Створюються спеціальні інститути, які здатні формувати мережні структури та інтернаціоналізувати бізнес процеси. В США за це відповідають: консалтингові, маркетингово-аналітичні та брендингові компанії, а також бізнес-інкубатори, особливі економічні зони, технопарки, які сприяють появі та динамічному зростанню промислових кластерів[4].

Координаторами інноваційного розвитку в США є «інститути співпраці». Цей орган складається з представників місцевих адміністрацій, університетів, промислових груп та дослідних інститутів. Згідно законодавства США – ключова роль «інститутів співпраці» належить університетам, результати науково-дослідної діяльності яких впроваджуються у виробництво. Важливий принцип взаємодії всередині «інститутів співпраці» - це принцип збалансованості інтересів науки та бізнесу. З однієї сторони фінансування університетів залежить від успіху наукових досліджень, а з іншого не заважає самостійному здійсненню освітньої функції університетів.

Стурбованість керівництва країни інноваційною політикою та її розвитком є характерною рисою в США. Кожний лідер США усвідомлює необхідність інноваційного розвитку країни, який дозволяє утримувати лідируючі позиції в світових рейтингах.

Виділяється декілька форм розвитку інноваційної системи в умовах глобалізації світової економіки. Уряд США разом з приватними фондами та благодійними організаціями забезпечує широке фінансування фундаментальних наукових досліджень, підтримуються прогресивні форми кооперації бізнесу, який займається прикладними НДДКР.

Наука отримала можливість приймати участь в приватному секторі економіки, а університети – можливість патентувати розроблені ними ідеї. Патентування – це відмінна особливість американської інноваційної системи – університети можуть займатись комерційною діяльністю та бути патенто тримачами власних винаходів, саме патентування забезпечує значну частку фінансування фундаментальної науки.

Інноваційна система США включає три елементи, які відповідають за наукові дослідження в країні:

1. Університети. «Ліга Плюща» - Стенфордський та Гарвардський університети, Масачусетський технологічний університет та ін.

2. Наукові лабораторії. Дані лабораторії зайняті прикладними дослідженнями.

3. Інноваційні кластери. Метою кластера є мотивація університетів, науково-дослідних центрів на створення та комерціалізацію інноваційних розробок та технологій.

Також існують так звані “think tanks” – науково-дослідні організації. Вчені займаються там як фундаментальними, так і прикладними дослідженнями. Наприклад, стратегічний дослідний центр RAND Corporation (для обслуговування державних відомств США).

Для розвитку та підтримки кластерної системи інноваційного розвитку необхідні територіальні та географічні передумови. Жоден зі світових кластерів не створюється просто так. Зазвичай кластери виникають в місцях територіальної концентрації спеціалізованих постачальників та виробників, пов'язаних технологічним ланцюгом. Спеціалісти, які працюють на території кластеру, можуть змінювати місце роботи, при цьому нікуди не від'їжджаючи. Це можливо тільки в разі концентрації підприємств на невеликій за розміром території. При цьому скорочуються транспортні витрати підприємств, які випускають високотехнологічну продукцію та програмне забезпечення.

Великі інноваційні кластери в США – міста Сіетл, Такома, Олімпія (штат Вашингтон) зі спеціалізацією аерокосмічна техніка, інформаційні технології. А також: Джексонвіль та Мінеаполіс – медичне устаткування; Пітсбург, Акроп, Клівленд – технології «чистої» енергетики; Канзас-Сіті (штат Канзас) – сучасна хімія та біотехнології; Остін, Далас (штат Техас) – напівпровідники; Бостон (штат Масачусетс) – біотехнології [1].

Більш детально варто розглянути такий елемент інноваційної діяльності як університети. Саме університети є невід'ємною частиною, базою інноваційної структури США. Тут здійснюється більша частина довгострокових стратегічних наукових та технологічних досліджень. Вони відіграють незамінну роль в процесі формування національного людського капіталу в галузі науки та технологій. Потенціал, можливості, підготовка в ВНЗ США привабливий фактор для найбільших компаній та підприємств, студентів не тільки з США та різних країн світу. Університети США відіграють ключову роль в процесі формування національного людського капіталу в галузі науки та технологій.

В США університети в меншій мірі, ніж в інших країнах, залежать від держави. Джерела фінансування університетів закладені не в бюджетній системі країни, а в різного роду дотаціях, починаючи від пожертв, закінчуючи великими інвестиціями. Відповідно, дані університети, будучи обмежені у коштах, активніше залучаються до співпраці з бізнесом та вбачають в ньому необхідного партнера. Американські бізнес-структури постійні замовники наукових та освітніх послуг, що окрім практичної освіти студентів, забезпечує установи вищої освіти фінансуванням.

Розглянемо основні організаційні форми інноваційної діяльності в університетах США. Пітсбурзький університет – зі значним дослідницьким бюджетом більше 650 млн. дол. в ньому працює більше 12 тис. працівників (навчається більше 34 тис. студентів). Цей університет має свій офіс менеджменту та технологій, який виступає як мережний центр. Саме він координує всю діяльність з комерціалізації в університеті. В сферу компетенцій його входить багато функцій – фінансова підтримка процесу патентування, підготовка документації із захисту інтелектуальної власності, стратегічне планування просування продукту до ліцензування, фінансова діяльність із розподілу отриманих доходів, юридична допомога щодо складання ліцензійних угод та укладання контрактів, та моніторинг виконання поточних проектів, складання звітної документації, проведення різних освітніх програм з інноваційного бізнесу[6].

Інша модель роботи центру реалізована в університеті Північної Кароліни (North Carolina State University). До складу університету входять 16 кампусів, які розташовані в різних частинах штату. Університет Північної Кароліни включає багато структур – в тому числі пов'язаних з трансфером технологій. Наприклад, офіс трансферу технологій, який працює на умовах самоокупності, який займається управлінням та захистом інтелектуальної власності, яка безпосередньо створюється в лабораторіях університету. Працівники проводять переговори та займаються моніторингом ринку, займаються управлінням у сфері ліцензій, опціонів та іншими погодженнями, які стосуються інтелектуальної власності. До того ж цей університет – технологічний інкубатор або бізнес-інкубатор. Він надає малим інноваційним компаніям інфраструктурні ресурси, широкий набір інформаційних послуг в галузі бізнес-планування, можливостей фінансування їх проектів та розробки маркетингової стратегії[7].

Відомий Центр розвитку малого бізнесу та технологій Північної Кароліни має свої офіси по всьому штату. Працює під управлінням університету Північної Кароліни та співпрацює з Адміністрацією малого бізнесу США. Він фінансується федеральним урядом, урядом штату та самим університетом Північної Кароліни. Центр створений для підтримки економічного росту та розвитку штату шляхом стимулювання підприємництва, за допомогою створення малих компаній. Також займається проведенням навчальних семінарів та програм, випускають керівництва зі створення старт-ап компаній. Консультують з питань створення інтелектуальної власності та пошуку можливих шляхів фінансування[8].

Відомо, що в США поряд з державними існують і приватні університети. Але вони не тільки не поступаються, але часто навіть перевершують державні за науковим рівнем та займають верхні позиції у світових рейтингах (Топ-500). Один з найуспішніших університетів – це дослідний університет Дюка (Дарем, Північна Кароліна). В університеті за комерціалізацію наукових досліджень відповідає офіс корпоративного та венчурного розвитку (Office of Corporate & Venture Development). Він складається із трьох відділів: 1) Відділ ліцензування та підприємств (Office of Licensing & Ventures) працює з винахідниками та інвесторами. Він відповідає за IP-портфоліо університету. Крім роботи з потенційними споживачами наявних патентів, офіс визначає цікаві для підприємців напрямки наукових досліджень; 2) Відділ з корпоративної наукової співпраці (Corporate Research Collaboration) займається спільним виконанням університетом та корпораціями великих дослідних проектів; 3) Відділ з розвитку та корпоративних альянсів (Corporate Alliances & Development) відповідає за створення та розвиток ділових зв'язків з індустрією. А також він займається залученням в університет фінансування. Таким чином, трансфер наукових досліджень у промисловість є пріоритетним напрямком для університету Дюка [9].

В університеті Меріленда (University of Meriland) реалізується соціально-орієнтована функція освіти. Мерілендський інститут підприємства в галузі технологій (Maryland Technology Enterprise Institute – Mtech) за неї відповідає. Тобто, це бізнес-інкубатор з повним набором програм, які підтримують підприємництво в науковій сфері[10].

За підтримки інноваційної діяльності в одному з найбільших університетів США – університет Пурдю (Purdue University) в місті Уест-Лафайет виділяється дана структура організації. Найбільш перспективні наукові дослідження вчених груп університету в галузі медицини, енергетики, інформаційних технологій, космосу та ін. Ці проекти потребують міждисциплінарної взаємодії. З 2001 року дослідження концентруються у Парку відкриттів (Discovery Park). Його лабораторії забезпечені найсучаснішими аналітичними та технологічними устаткуваннями. Центр побудований на приватні кошти[11].

Важливим елементом розвитку є створення асоціації задля пошуку оптимізації та інтеграції інноваційної діяльності університетів. Прикладом може бути Національна рада з питань підприємницького трансферу технологій (National Council of Entrepreneurial Tech Transfer – NCET2). Це неформальне об'єднання декількох університетів США, які займаються залученням підприємців та приватних інвесторів до сектору новаторства. Дана діяльність формується за допомогою залучення підприємців, представників фірм до створення та фінансування нових інноваційних компаній при університетах. Термін «підприємницький трансфер технологій» використовується для того, щоб підкреслити основні напрямки їх роботи. Це як залучення підприємців, так і створення та фінансування компаній. Асоціація як організація надає форум, де сторони можуть обмінюватись досвідом чи сформувати конструктивний діалог щодо оптимальних методів в цій, порівняно новій сфері діяльності та співпраці[12].

В умовах інтернаціоналізації діяльності важливим стає участь великих американських ТНК в науковій діяльності. Використовуючи змішані моделі інтернаціоналізації такі компанії як IBM, Microsoft, Motorola активно ведуть наукові розробки, тісно співпрацюють з університетами, створюють можливість для молодих вчених створити та вести свою власну наукову діяльність. Варто відзначити, що в умовах високої конкуренції в даній галузі уряд США створює всі можливі передумови та базу для залучення бізнесу в науку, який є основним джерелом фінансування НДДКР та залишається основним виконавцем НДДКР в США.

Способи заохочення інноваційної активності – це податкові кредити та пільгове оподаткування для корпорацій. Вони дозволяють здійснювати державні або власні програми НДДКР. Кредит є правом списання витрат на НДДКР. Наприклад, якщо корпорація збільшила свої витрати на НДДКР протягом 3-х років хоча б на 5%, то у вигляді трьохкратного виключення цих витрат з суми річного прибутку корпорації, що підлягає федеральному оподаткуванню. Експерти США вважають доцільним зробити податковий кредит на кошти, які вкладені в НДДКР, постійним, та використовувати його для стимулювання навчання та науково-технологічного партнерства. Податковий кодекс має використовуватись для відстеження тенденцій до збільшення кількості короткострокових досліджень в загальному об'ємі наукових робіт, які замовляють приватні фірми університетам. Кредит має стимулювати проведення у ВНЗ довгострокових досліджень, які критично важливі для промисловості. Податкові кредити мають позитивний вплив на ранніх стадіях розвитку фірми. В деяких штатах США в наш час використовуються податкові кредити, які досягають 25% від інвестицій. А невикористані кредити можуть бути пролонговані до їх вичерпання [13].

Також в США за останні роки уряд активізував використання стимулюючої функції податків з метою сприяння інвестиціям в сферу НДДКР. Особлива увага приділяється пільгам, спрямованим на розвиток альтернативних джерел енергії та розробку «зелених».

Ще одним важливим джерелом фінансування є незалежні джерела – федеральні гранти, гранти від інститутів та приватних фондів. Багато з цих організацій підтримують не тільки американські компанії, але й талановиті вчені та бізнес підприємці по всьому світу. Цей факт підтверджує існуючу інтернаціоналізацію наукової діяльності в США.

Важливим напрямком є підтримка та сприяння розвитку венчурного підприємництва. Ефективність венчурного бізнесу в США підтверджується прикладами успішного розвитку підприємств провідних промислових галузей. Так, більшість компаній в галузі комп'ютерної техніки та технологій, вже є провідними в цій галузі, наприклад як Hewlett Packard, в свій час були профінансовані венчурними фондами. Успіх цих фірм полягає в тому, що їх витрати на НДДКР більш високі в розрахунку на одного працівника.

Практика венчурного бізнесу в США довела, що венчурне інвестування досить довге за строками та характеризується підвищеними ризиками, але відповідно відрізняється більш високими прибутками на капітал. Венчурне інвестування використовуються переважно для проведення НДДКР, збільшення оборотного капіталу, купівлі нових компаній чи покращення структури балансу для отримання інвесторами прибутку після виходу акцій венчурних підприємств на фондовий ринок чи продажу частки у підприємстві.

У випадку фінансування стратегічно важливих високотехнологічних та наукомістких проектів в США використовуються схеми партнерської участі уряду та приватних інвесторів, які реалізуються шляхом створення спеціальних венчурних фондів. Ці фонди створюються на паритетних началах з однієї сторони, за рахунок рівних за сумою коштів, а з іншої банків, страхових компаній, пенсійних фондів та інших фінансових інститутів.

Американська інноваційна система також характеризується активною підтримкою малого бізнесу, що задіяний в цій галузі. Координується ця діяльність Федеральним органом – Адміністрацією малого бізнесу. Особлива увага приділяється полегшенню комерційного використання результатів інтелектуальної діяльності. З цієї метою інститутам надаються широкі повноваження щодо комерціалізації отриманих за рахунок бюджетного фінансування результатів інтелектуальної діяльності, але в той же час передбачаються спеціальні положення, які стосуються можливості держави використовувати отримані результати в своїх інтересах. Саме це поєднання є характерною особливістю інноваційного законодавства США.

Той факт, що США випереджає країни світу у виробництві та експорті наукомісткої продукції наочно відображає збереження лідируючих позицій країни у

міжнародному поділі праці в умовах інтернаціоналізації інноваційної діяльності. Швидкими темпами зростає частка країн, які прагнуть зміцнити свій науково-технічний потенціал, збільшуючи кількість витрат на НДКР, навчаючи своїх спеціалістів, збільшуючи темпи виробництва наукомісткої продукції, масового споживання. Вектор розвитку НДКР поступово зміщується в Азіатський регіон, найбільші ТНК створюють свої науково-дослідні центри в регіонах з найбільш дешевою робочою силою, сильними технічними спеціалістами та інженерами.

Висновки. До основних напрямків інтернаціоналізації інноваційної діяльності США відносяться: трансферт технологій, федеральні гранти, гранти інвесторів, приватних фондів, в тому числі для підтримки талановитих вчених та підприємців по всьому світі. Університети в США – ключові учасники інноваційної національної системи, функції яких полягають не тільки у наданні освітніх послуг суспільству на засадах вільного обміну ідеями та доступу до джерел інформації. Активна підтримка венчурного підприємництва також є характерним напрямком інтернаціоналізації в США. Активна підтримка малого бізнесу, надання податкових пільг та кредитів зі сторони держави. Найбільші ТНК розширюють свою діяльність шляхом створення науково-дослідних центрів по всьому світу.

Література.

1. OECD, Main Science and Technology Indicators Database. – Retrieved from: <http://stats.oecd.org/>
2. Black B., Ailson R. Venture Capital and Structure of Capital Markets: Banks versus Stock Markets. “Journal of Financial Economics”, 1998, V.47, p. 248.
3. Ferrary M., Granovetter M. The role of venture capital firms in Silicon Valleys complex innovation network. - Economy and Society Volume 38 Number 2 May 2009: p. 326-359
4. Грановеттер М. Успех инновационного кластера основан на открытости, гибкости и свободе // The New Times, 04/06/2010, #6
5. Бедный А.Б. Организация инновационной деятельности в университетах США. Сборник информационно-аналитических материалов. – Н. Новгород: Изд-во ННГУ, 2011.
6. University of Pittsburg Office of Technology Management. 2013 Annual Report. – [Electronic resource]. – Retrieved from: http://www.innovation.pitt.edu/sites/default/files/OTM%20Annual%20Report-2013-Final_0.pdf
7. Office of Technology Transfer, North Carolina State University. – [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://research.ncsu.edu/ott/>
8. Small Business and Technology Development Center of North Carolina. – [Electronic resource]. – Retrieved from: sbtcdc.org/pdf/startup.pdf
9. Duke University. – [Electronic resource]. – Retrieved from: <https://duke.edu/>
10. Maryland Technology Enterprise Institute – Mtech. – [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://www.mtech.umd.edu/index.html>
11. Purdue Research Park. – [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://purdue-researchpark.com/>
12. National Council of Entrepreneurial Tech Transfer – NCET2. – [Electronic resource]. – Retrieved from: <http://ncet2.org/>
13. Инновационная деятельность в США. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.smartmanage.ru/deels-311-1.html>

References.

1. OECD, Main Science and Technology Indicators Database, available at: <http://stats.oecd.org/>
2. Black B. and Ailson R. (1998), Venture Capital and Structure of Capital Markets: Banks versus Stock Markets. “Journal of Financial Economics”, V.47, p. 248.
3. Ferrary M. and Granovetter M. (2009) The role of venture capital firms in Silicon Valleys complex innovation network, *Economy and Society*, Volume 38 Number 2, p. 326-359
4. Granovetter M. (2010), “Success of innovative cluster is based on openness, flexibility and freedom”, *The New Times*, vol. 6
5. Bednyi A.B. (2011), *Organisaciiia innovacionnoi deiatel'nosti v universitetah SSHA* [Organization of innovation activity in USA universities], NNGU, Novgorod
6. University of Pittsburg Office of Technology Management. 2013 Annual Report. Available at: http://www.innovation.pitt.edu/sites/default/files/OTM%20Annual%20Report-2013-Final_0.pdf
7. Office of Technology Transfer, North Carolina State University. Available at: <http://research.ncsu.edu/ott/>
8. Small Business and Technology Development Center of North Carolina. Available at: sbtcdc.org/pdf/startup.pdf
9. The official site of Duke University. Available at: <https://duke.edu/>
10. The official site of Maryland Technology Enterprise Institute – Mtech. Available at: <http://www.mtech.umd.edu/index.html>
11. The official site of Purdue Research Park. Available at: <http://purdue-researchpark.com/>
12. The official site of National Council of Entrepreneurial Tech Transfer – NCET2. Available at: <http://ncet2.org/>
13. Innovacionnaia deiatel'nost v SSHA [Innovation activity in USA]. Available at: <http://www.smartmanage.ru/deels-311-1.html>

Стаття надійшла до редакції 27.04.2016 р.

ТОВ "ДКС Центр"